

CVIČEBNÍ LISTY.

Příloha „Vojenských Rozhledů“.

ČÍSLO 6.-7.

ROČNÍK IV.

Úlohy z praktického výcviku.

Škpt. Fr. TRUD:

Cvičení 3.

Přibližovací pochod družstva za vojsky v dotyku.

1. Osnova cvičení.

- a) Tvary družstva.
- b) Postup za kulometné palby letectva.
- c) Postup v palbě dělostřelectva (zastřelování).
- d) Postup v nepřímé palbě kulometů.

2. Účel cvičení — objasnění pravidel.

Velmi často se stává, že se přibližujeme k nepříteli, s nímž naše vojsko je již v dotyku a to buď proto, abychom se umístili na východisku k útoku nebo abychom předkročili před vyčerpané jednotky a pokračovali v útoku nebo konečně proto, abychom zaujali posunuté místo, s něhož bychom mohli včas zasáhnouti do boje.

Takový přibližovací pochod je velmi nesnadný a proto se provádí vždy, kdykoli je to možné, za noci, mlhy, nebo deště, abychom unikli pozorování a palbě.

Avšak někdy je nutné přibližovati se za dne. Tehdy se naše letectvo snaží znemožniti pozorovací činnost nepřítelovu a naše dělostřelectvo ruší silnou palbou jeho pozornost a znesnadňuje mu užití zbraní. Přece však je postup velmi nebezpečný, zvláště tehdy, když boj ustal. Nepřítel může nás lépe pozorovati a svými zbraněmi, které má již připraveny, může nám při neopatrném postupu způsobiti velké ztráty, někdy může náš postup i znemožniti. Je-li nepřítel zaměstnán bojem s vojsky v dotyku, postupujeme snadněji, ale vždy musíme býti připraveni, že budeme napadeni palbou letectva, dělostřelectva a nepřímou palbou kulometů. Proto postupujeme vždy skrytě a tak, abychom při napadení palbou neměli velkých ztrát. Jak si máme počínati, naučíme se v dnešním cvičení

3. Volba terénu a námětu.

K tomuto cvičení volíme podobný terén jako ke cvičení 2. Volil jsem terén podél silnice, abych naznačil, jak lze při nedostatku vhodného cvičiště užití za pochodu na cvičení i úzkých pásem, kterých bývá podél silnic v okolí posádky vždy dostatek.

Jižně od nás ve vzdálenosti asi 2 km se rozpoutal časně ráno tuhý boj. Nepřítel ustoupil na levém křídle, ale na pravém křídle útok našich částí zastavil. Boj ustal před hodinou.

Naše rota, která byla v záloze, má ihned postoupiti do lesíku za kopcem.

Velitel 2. čety, která má jíti jako levá četa v čelním sledu roty, nařídil, aby 1. a 2. družstvo přistupovalo v čelním sledu čety (1. vpravo), 3. družstvo v zadním sledu za středem na vzdálenost 150 kroků.

Sám jde s prvním družstvem, které je vedoucím.

Naše družstvo je 3. družstvem v zadním sledu čety.

Dejte rozkaz k postupu a postupujte podle vedoucího družstva.

Poznámky ke cvičení: Čelní družstva jsou značkována modrými praporky.

Nepřátelské letadlo je značkováno výstřelem červené rakety, jeho kulometná palba je značkována několikerým krátkým zatroubením.

Palba nepřátelského dělostřelectva je značkována červenými praporky; každý dopad střely je značkován zamáváním a krátkým zatroubením.

Nepřímá palba kulometů je značkována bílými praporky, které ukazují směr palby a krátkými hvizdy.

4. Organizace cvičení.

Podle výše uvedených pokynů dá cvičitel potřebné pokyny značkářům týmž způsobem jako v předešlých cvičeních, a to dříve než započne cvičení. Vojíní, kteří značkují zastřelování dělostřelectva, posunou se přískoky 100 kroků k družstvu.

5. Vývoj cvičení.

Velitel družstva dá rozkaz v přítomnosti všech vojinů cvičících i necvičících.

Rozkaz velitele družstva.

Nepřítel jižně od nás asi 2 km (ukáže) zastavil náš útok.

Naše četa má ihned postupovat vpřed směrem k . . . . ve dvou sledech.

Naše družstvo půjde v zadním sledu čety za středem na vzdálenost 150 kroků.

1. roj vedoucí, směr pravé družstvo v čelním sledu, v roje, rozstup 30 kroků — na místě k zemi!

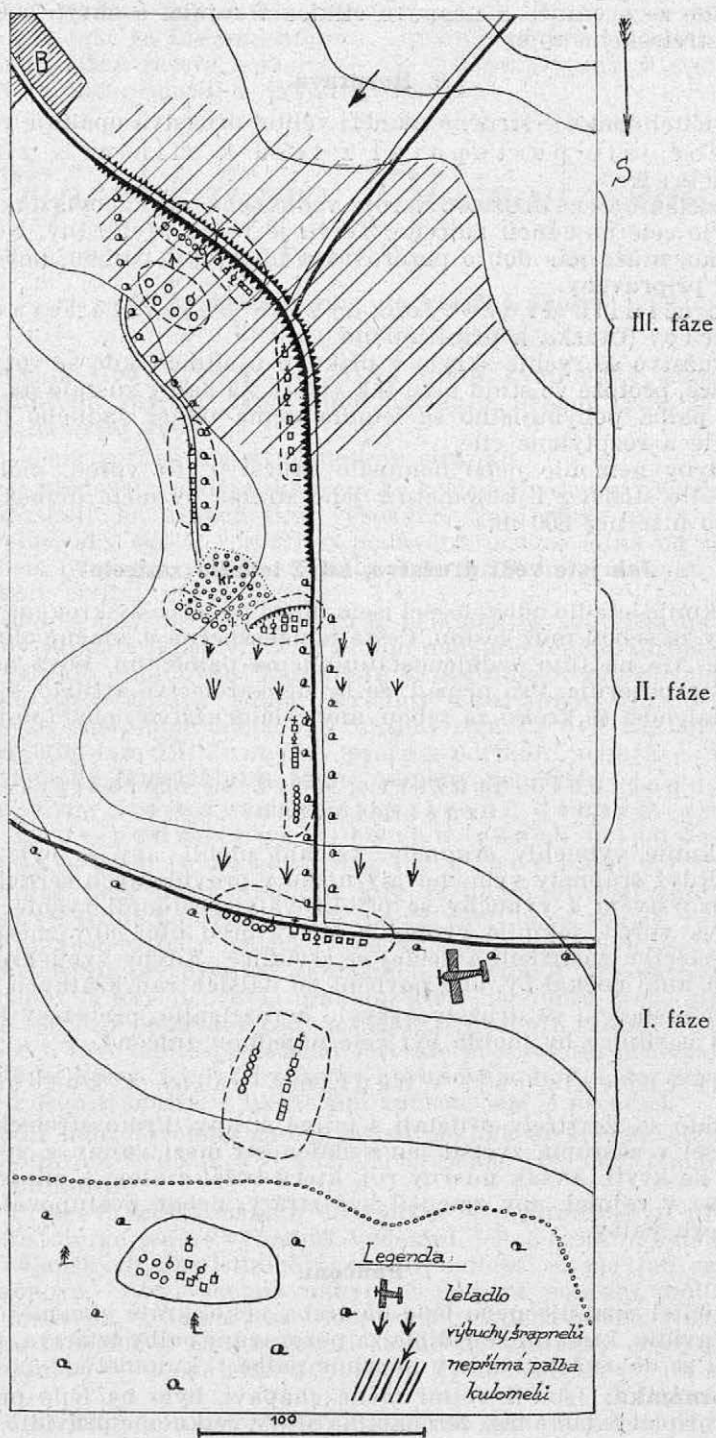
Velitel družstva si lehne asi 10 kroků před střeleckým rojem a ve vhodné době jde krokem za vedoucím družstvem.

Postup.

Palba letce: Jakmile byl oznámen příchod letadla, velitel družstva běží k silnici a před příkopem velí: „Nalevo v rojnici — k zemi!“ Za střelby se nikdo nepohne. Když letadlo zmizelo, velí: „Za mnou v zástupu, roje na vzdálenost 40!“ a vede družstvo příkopem po levé straně silnice.

Zastřelovací palba dělostřelectva: Když se před družstvem objeví výbuchy střel, družstvo zalehne. Po druhé serii bližších výbuchů se ihned zdvihne a běží do úkrytů ke křoví. Velitel družstva před úkrytem velí: „V roje, úderný roj za křoví k zemi!“ Oba roje se schovají v úkrytu. Když si vojiní oddychnou, postupují vpřed. Střelecký roj jde za velitelem družstva, úderný roj jde za ním v určité vzdálenosti nebo svodnicí podél aleje.

Nepřímá palba kulometů: V bočné palbě kulometů s pravé strany zvětší střelecký roj vzdálenosti mezi vojíný, běží skrčeně za náspem u silnice vpřed a skryje se za náspem. Úderný roj

přeběhne ze svodnice k náspu u silnice v rojnici a skryje se vlevo vedle střeleckého roje.

6. Rozprava.

Cvičitel opakuje stručně námět; velitel družstva opakuje rozkaz.

Proč jste postupoval z lesa k silnici v rojích vedle sebe?

Rozčlenil jsem družstvo v roje vedle sebe, aby nebylo tak vidět a nebylo celé najednou zničeno. Terén je velmi přehledný. Nepřítel je blízko, může nás dobře pozorovat a překvapit palbou, neboť má zbraně připraveny.

Co učinilo družstvo, když se objevilo letadlo a střílelo? (Otázka k přihlížejícím.)

Družstvo se rychle skrylo v příkopu u silnice, kde se rozvinulo v rojnici, protože ve stínu není tak vidět. Za palby zůstalo na místě, neboť palba pohyblivého se letadla nemá téměř žádného účinku na malé a rozptýlené cíle.

Kdyby nemohlo nebo nemusilo družstvo jíti vpřed, mohlo by na letadlo střílet z l. kulometu; jeho střelba by měla účinek, když by bylo níže než 600 m.

Jak jste vedl družstvo, když letadlo zmizelo?

Jakmile letadlo odletělo, šel jsem ihned podél cesty krokem vpřed; roje šly za sebou touž cestou. Cesta je nebezpečná a značně ohrožena palbou. Ale na tuto vzdálenost unikneme palbě tím, když nás nepřítel nezpozoruje. Pro případ, že by dělostřelectvo střílelo, šly roje na vzdálenost 40 kroků za sebou, aby celé družstvo nebylo najednou zničeno.

Jak si počínalo družstvo, když se dělostřelectvo zastřelovalo?

Jakmile vybuchly šrapnely, všichni ulehli, aby je bylo méně vidět. Když šrapnely vybuchovaly nízko v pravidelných sercích před a za družstvem a výbuchy se přibližovaly, postoupil rychle velitel družstva vpřed, jakmile vybuchly střely před ním, aby znesnadnil dělostřelectvu zastřílení a dostal se z vidlice. Kdyby vybuchly šrapnely za ním, počkal by, aby nevběhl do dalších ran krátkých.

Při zastavení se družstvo skrylo a rozčlenilo, protože v malém úkrytu u silnice by mohlo být celé najednou zničeno.

Jak se chovaly roje v nepřímé palbě t. kulometů?

Zdalo se, že střely přilétají s pravé strany. Proto střelecký roj, který šel v zástupu, zvětšil jen vzdálenosti mezi vojiny a využíval náspu ke krytí. Avšak úderný roj, který běžel z aleje k silnici, rozvinul se v rojnici, aby zmenšil své ztráty, neboť postupoval čelně ke směru palby.

7. Poučení.

Cvičitel opakuje nebo lépe dá třeba několikrát stručně opakovatí pravidla, kterými se řídíme za pozorování palby letectva, při zastřílení se dělostřelectva a v nepřímé palbě t. kulometů.

Poznámka: Jsou-li vojíní méně chápaví, bylo by lépe probrati každý případ zvlášť tak, že několika slovy vytkneme pravidlo, dáme

případ v terénu konkrétně provést a pak ihned jej v rozpravě objasníme tak, že žádáme nejprve odůvodnění provedeného řešení, pak jiná možná řešení a konečně vysvětlíme případy, které nemůžeme v terénu probrati a vyvodíme poučení.

Přípravka pro Válečnou školu.

Major gen. štábu Julien FLIPO:

Rady kandidátům do válečné školy pro druhou soutěž v r. 1925.

Věstník MNO. (výnosy věcné) ze dne 9. května t. r. stanoví, že vyučování na válečné škole bude počínajíc během 1925—26 trvati tři leta namísto dvou.

Uvedená zpráva má dvojí dobrou stránku.

Jest především dalším krokem ke zcela přirozenému vyzvednutí válečné školy na úroveň škol vysokých. Není přece ani dobře pochopitelné, aby škola, v níž jest podávána učební látka od základu způsobem nesporně vyšším, neměla požívatí týchž práv, jako mnohé jiné školy civilní, zvané vysoké.

Mimo to šli jsme vstříc risiku (a přihlášky k soutěžím na přijetí do školy to již prokázaly), že se budou neustále tenčiti zdroje, odkud by se čerpalo doplňování kandidátů k tak důležitému povolání důstojníků generálního štábu. Příčinu mezi jiným dlužno hledati v tom, že důstojníci, kteří byli nuceni ztráviti dvě nákladná leta v Praze, aby tam žili život plný práce a odříkání, neměli za to pražádné výhody materiální a žádné odměny peněžité.

Jest proto zaváděné opatření dobrým znamením, bude podněcovati touhu všech mladých důstojníků, aby se dostali na válečnou školu.

Jelikož však nastává údobí, kdy se musí provést změna, vykoná se ve druhé polovici r. 1925 (po 22. září) nová soutěž (přijímací zkoušky). Jest to tedy neočekávaná výhoda jednak pro všechny ty, kteří neobstáli při prvních zkouškách, a jednak pro všechny ony (a přejeme si, aby jich bylo mnoho), kteří na tomto místě sledovali pečlivě všechny podávané rady a připravují se pro zkoušky na měsíc prosinec t. r. A těmto posledním jest zde poskytnuta příležitost učiniti pokus, který, i když by nebyl korunován úspěchem, dovolí jim alespoň oceniti obtíže, a ukáže jim způsob, jak je přemoci.

Budiž nám dovoleno znovu uvést několik myšlenek, které jsme již několikrát vyložili, a o nichž si přejeme, aby naši čtenáři jimi byli proniknutí.

1. Příprava ke zkouškám do válečné školy může býti pro mladého důstojníka jediné výhodná. Vzdělání, jehož mohl nabyti na různých vojenských akademiích, jest při nejlepší snaze jen základní a povrchové. Aby všechna nabytá a podaná poučení mohla býti dobře strávena, k tomu jest třeba poněkud delší práce. Nuže, jaká výhoda, můžeme-li zkontrolovati dosažené výsledky ještě soutěží, a prohloubiti ještě své znalosti během dvou nebo tří let na válečné škole!

2. Jest jisto, že myšlenková úroveň čsl. armády se velmi zvýšila,

a značná již vojenská literatura (knihy i služební řády) jest vybudována tak, že může býti zdrojem studia a nástrojem práce. Ovšem, že pro kandidáty ke zkouškám stojí v cestě opět jedna nevýhoda — jest čím dále tím více věcí, které jest nutno plně ovládati pro přijímací zkoušku. Necht' si však o tomto úkaze myslí každý cokoli, pro mne je to úkaz potěšující. Neboť z něho vyplývá, že jest napříště zapotřebí vždy hlubšího a hlubšího studia, studia, které jest nutno rozdělit s výhodou na delší dobu; jinak řečeno, pokládáme za dobré, aby se kandidáti ke zkoušce připravovali nejméně po dvě léta.

A je to také nakonec zcela pochopitelné, neboť jde o to, aby se u kandidátů rozvinuly soustavným studiem bohatého programu důvtip a soudnost; jde o to ovládnouti zprvu důkladně látku, aby potom mohli podle libosti používatí oněch myšlenek, jimž se vyučili.

3. Ačkoli je nutno vyhnouti se úskalí, jakým jest přílišná sebe-důvěra, nesmíme vpadnouti opět do druhé výstřednosti a neustále o sobě pochybovati. Mnoho jest takových, kteří, ačkoliv mají značné a hluboké vědomosti, váhají se přihlásiti. U jedněch je to zavíněno falešným studem, protože se ostýchají a bojí blamáže, kdyby se jim zkouška nepodařila, druzí zase se obávají vzbuditi nelibost svých velitelů, kteří tou dobou využívají jich služeb, anebo nechtí býti terčem více neb méně vtipných žertů svých kamarádů.

Každý velitel, který si zaslouží, abychom ho tak jmenovali, může — jakkoli jest mu nemilé, že se má rozloučiti se svým spolupracovníkem, na něhož si přivykl — pociťovati jen radost, když vidí, jak pilná mládež sleduje vynikajících příkladů a hledí nabýti více vědomostí, aby je postavila do nejvyšších služeb svého národu. Také kamarádi, kteří si tropí posměšky, později jednou pochopí (pochopili totiž vůbec), jaký vznešený cíl jich druzí sledovali. Není také konečně hanbou propadnouti při zkouškách tak obtížných; ovšem ti, kteří se zkouškám nikdy nepodrobili, nemohli také propadnouti.

Když jsme si nyní znovu uvedli několik nám tak drahých zásad, všimněme si:

1. jaké jsou změny, zahrnuté v novém programu,
2. které jsou stěžejní body, na které se má soustřediti naše pozornost během přípravy,
3. jak rozumíme přípravě v oné krátké době, která nás dělí od zkoušek.

1. Program nových zkoušek nepřináší žádné podstatné změny programu zkoušek posledních. Jen pokud se týče provádění, jest zde jedna podrobnost, která však má daleký dosah a otvírá široké obzory těm, kteří se pozastavovali nad otázkami z všeobecného vzdělání, válečných dějin a všeobecných dějin. Bylo totiž rozhodnuto, že z těchto tří oborů si kandidáti mohou vybrati ze tří otázek. Zkušební komise hodlá takto zmenšiti ještě onu možnost neočekávané otázky, tím, že vážnému kandidátu bude dána možnost výběru, jestliže štěstěna mu nepřála náhodou vybrati výhodnou otázku.

2. Jiná okolnost, na kterou mají kandidáti upnouti svoji pozornost, aby dosáhli „prvního cíle“, totiž aby byli připuštěni ku zkouškám ústním, týká se témat z taktiky a komposic z všeobecného vzdělání a dějin.

a) Téma z taktiky.

Přes všechny rady, které jsme kandidátům poskytovali, zjistili jsme z výsledků zkoušek v r. 1925, že kandidáti neznají dosud způ-

sobu, jak projednati nějaké téma z taktiky. Důvody jsou na snadě — nedostatek důvěry. Váhají, hledí narazit řešení na způsob, probraný v přípravce, aneb jej přizpůsobovati řešení již probíranému. Konečně volí často řešení násilné. Následky takové metody jsou, že jest potlačena úvaha, je potlačena soudnost a osobitost tím, že se používá formulek již hotových a schemat předem připravených.

Jediná metoda, která přináší hojné výsledky, je tato:

1. Čistí pozorně téma, které vám jest odevzdáno, a starati se o vyhranění položeného problému (zjednání dotyku, útok na posici, situace na konci boje...);

Zaznamenati si pak na mapě výchozí situaci (hranice pásma činnosti, cíle, rozložení vojsk...) a studovati terén;

2. prožiti celou situaci, tím, že se vmyslíme do terénu, do podmínek, s nimiž jest nám co činiti, tak jako bychom byli velitelem, který dostal svou úlohu;

3. rozpomenouti se na příslušné cvičební řády a na zásady užití oněch zbraní, o které v dané taktické práci jde;

4. když jsme si tak ujasnili hlavní zásady, vzíti v úvahu daný konkrétní případ a projednati jej soudně a s dobrým smyslem. Tím dospíváme k rozřešení konkrétního případu. Operace ta spočívá v studiu úlohy a situace, v pojetí určitého manévru, v užití prostředků, jimiž disponujeme, abychom pojatý manévr uskutečnili.

Studovati úlohu a situaci znamená položit si předem otázku, „oč jde“. Potom uvažujeme o jednotlivých složkách problému, totiž o situaci vlastní a nepřátelské, o terénu, o různých podmínkách (atmosférických a j.). Studium těchto jednotlivých složek nám vytvoří tak zvané „prostředí“ (l'ambiance).

Pojati manévr znamená oznámiti svým podřízeným, na kterém místě a použitím jakých kombinací hodláme zlomit vůli nepřítelovu, abychom vyplnili daný úkol. Pojetí toto bude v rozkaze vyjádřeno „myšlenkou manévru“, která bude upřesněna označením onoho místa v útočném pásmu, kde se bude podnikati hlavní úsilí.

Myšlenka ta má vévoditi každému rozkazu, pronikati každou snahu býti stěží každého počínání. Celkem řečeno, takový rozkaz možno shrnouti — jsou-li dány úloha a situace — v následujícím: 1. hle, co zamýšlím, 2. hle, jakými prostředky má býti moje vůle provedena.

Často se stává, že kandidát se nerozhodne o tom, čeho si vlastně přeje, a potom jeho rozkaz jest jen snůškou různých sesazených statí, které neodpovídají společné myšlence a nemají mezi sebou žádného pouta.

Uskutečniti pojatý manévr rozhodnutím, které směřuje k uvedení v činnost všech prostředků, jimiž vládneme, to tvoří technickou část velitelova rozkazu. Předpokladem k tomu jest, abychom znali vlastnosti různých zbraní, jakož i řády, které řídí jejich činnost za různých okolností.

Když byl kandidát již rozřešil tyto jednotlivé věci, zbývá mu ještě sestaviti nutné rozkazy. Nebudeme se znovu zabývatí touto otázkou. Omezíme se na poukaz, že rozkazy mají býti sestaveny jasně a správně. Při soutěži taková práce, kde je vše jasné sestaveno, a myšlenky upoutají snadno pozornost toho, kdo práci opravuje, dostane vždy při klasifikování příznivější známku, nežli

práce, jejíž myšlenka jest možná lepší, ale jejíž výhody se ztrácejí ve špatně uspořádaném textu.

2. Písemná práce (všeobecné vzdělání, dějepis). Při zkouškách se ještě dosti často vyskytnou práce z taktiky, které vyhovují, jest však řídkým úkazem najít práci z všeob. vzdělání a dějepisu, která by byla bezvadná.

Hlavní příčinou toho jest, že kandidáti neumějí psát písemné práce — ať již z nedostatku metody, ať z nedostatku obratnosti a zběhlosti. Není nikdy zbytečné poukázati znovu na nutnost umění komposičního, které si nesmíme odpustiti, a musíme často a mnoho komponovati. Zde nám četba nikterak nemůže nahraditi vlastní skutečné práce. Vhodné přísloví praví, že kovářem se staneme jen, když budeme kovati.

Možná však, že nedostatek metody jest ještě častější. Budeme se tím poněkud zabývatí.

Předem: co jest to vlastně písemná práce (komposice)?

Komposice jest syntésou, která následuje po analyse, ze které se skládá studium.

Účelem studia jest vybaviti základní myšlenky, které tvoří nit předmětu pojednání — všeobecné myšlenky — z množství faktů, které nám poskytuje dokumentace.

K vypracování komposice můžeme přistoupiti jen, jestliže jsme se zabývali předmětem, jehož se týče, již před nějakou dobou, kratší či delší.

Potom se nám myšlenky vybavily — jestli nikoli, tedy studium za nic nestálo. Nyní, na základě vybavených myšlenek si ujasníme předmět práce.

Při studiu jsme vycházeli od událostí a dospívali k myšlenkám. Nyní však činíme opačně. Za základ práce si postavíme dobyté myšlenky. Z nich potom si sestojíme celou stavbu práce, postupně a po pořádku je k sobě vrstvíme, až dosáhneme jednotného a jasného obrazu a celku, v němž jedno zapadá do druhého.

Tim provedeme syntésu, sestojíme budovu z materiálu, který nám poskytlo studium a analyza.

Jinými slovy analyza není nic jiného, než snášení na jedno místo nejrozličnějšího materiálu, cihel, trámů, tašek, kamenů, okenních skel atd., syntésa pak značí sestojiti z tohoto materiálu nějakou budovu, podle určité vedoucí myšlenky (sloh gotický, barokový).

Abychom tuto značnou práci mohli přemoci, jest nutno se řídití přesnou metodou. Jednotlivé oddíly její jsou:

1. Studium námětu, nebo dokladů různých událostí a hlavních faktů, z nichž vyprýstí vedoucí myšlenka.

2. Vypracování, redakce písemného elaborátu, konstrukce budovy.

3. Znovupřechtení a lehké opravy, vymýcení náhodných chyb.

Rozvedme ještě svou myšlenku pokud se týče redakce, to jest hlavní součásti práce. Jest totiž především třeba sestaviti si pevný a logický plán, teprve potom budeme moci přistoupiti k redakci.

A. P l á n. Plán obsahuje předem ú v o d. V úvodě se buď omezíme na to, že vymezíme předmět práce a poukážeme na její myšlenkový postup anebo můžeme vytknouti a vyložiti základní myšlenky práce. Vlastní práci rozdělujeme na tolik odstavců, kolik jest hlavních myšlenek. Odstavce nesou názvy, v nichž jest shrnuta myšlenka,

kteřá v odstavcích převládá spolu s ostatními vedlejšími myšlenkami v jeden harmonicky upravený obraz.

Jestliže povšechné myšlenky nebyly vysvětleny v úvodě, jest nutno je uvést stručně na počátku každého odstavce. Není nikdy na škodu se k tomu vrátiti.

Konečně v závěru shrneme v krátkosti co možno nejvýstižněji základní myšlenky, opřené na nejdůležitější fakta.

B. Relief komposice. Řekli jsme, že komposice se podobá obrazu, avšak obrazu o určité hloubce, s popředím a s pozadím. Jsou-li na něm osoby, tedy některé z nich jsou v popředí, jiné jsou v pozadí — jsou pouze figuranti.

Komposice má rovněž svou hloubku a rozvrstvení. Má mít své popředí, kde se pohybují osoby, jsoucí v popředí, totiž základní myšlenky.

Četba, byť i četba letmá, má zanechat v mysli čtenářově tyto vedoucí myšlenky.

Jak dostaneme ono rozvrstvení, onen relief?

Jestliže uvedeme své myšlenky ve formě hesel. A kde máme uvést tato hesla? Kdekoliv. Jde jen o to, aby se to stalo a aby to bylo dobře provedeno. Mnozí uvedou ony myšlenky v úvodě, který pořídí právě proto, jiní je umístí na počátku odstavců, jiní připojí proto zvláštní odstavec, jiní opět užijí k tomu názvů a titulů.

Ať užijeme kteréhokoli z těchto způsobů, vše je dobré, jen když dosáhneme výsledku: dáti svým myšlenkám tvar, dodati celé komposici relief.

C. Úprava. Právě v úpravě každý kandidát může nejlépe uplatnit svou osobnost. Zdálo by se, že postačí, dáme-li se peru rozběhnouti, aniž se ohlížíme na nějaké zvláštní omezení. Není však tomu tak, neboť ze dvou prací přibližně stejné ceny bude lépe klasifikována ona, která má lepší úpravu. Jest tomu tak proto, že při opravě není možno se vyhnouti, přihlížíme-li k množství prací, které nutno opravovati, oně čistě lidské snaze, aby byla práce korektora usnadněna. Když provádí korektor opravu práce, povšimne si prvním zběžným pohledem všeobecných stěžejních rysů plánu práce a jejich vůdčích myšlenek. Když jste mu dovedli v jeho snaze vyjítí vstříc, dovede se brzo orientovati a vyzná se v práci. Tak na příklad v práci z válečných dějin, jestliže náčrt osvěží příliš suchopárný text a osvětlí čtenáři situaci, tu bude si moci snadno korektor učiniti představu o tom, do jaké míry kandidát ovládá prameny a do jaké míry porozuměl otázce.

Konečně jest žádoucí, aby vnější úprava komposice byla podána s jistou dávkou lehké elegance, bez mazání a vyškrabování alespoň na prvé stránce a bez pravopisných chyb, nebo bez chyb z přepsání.

A tak, nakonec, když jest práce promyšlena, když jsme dovedli uhádnouti pravý smysl tématu, dbáme o to, aby hlavní myšlenky byly řádně rozvinuty se všemi hlavními fakty, které k nim přísluší. Když komposice, založená na logickém a správném plánu, jest podána s rozvrstvením na věci hlavní a vedlejší ve velmi pečlivé formě, tu můžeme býti jisti, že korektor si učiní brzo příslušné mínění. Nabude přesvědčení, že autor

— má metodu práce,

— sleduje ve svých myšlenkách určitý vývoj (úvod, propracování, závěr),

— věnuje pozornost přesné dokumentaci (ve vypracování i v podání,

— umí svou práci vhodně podat.

Co více můžeme požadovati od budoucího důstojníka generálního štábu?

Jak si představujeme přípravu v krátké době, která nás dělí od zkoušek?

Změna data zkoušek vadí poněkud pravidelné přípravě, jak jsme o ní shora hovořili, tím spíše, že se v čase od 1. srpna do 1. října nezúčastní této přípravy většina našich zapracovaných spolupracovníků. Nicméně, nechť jsou kandidáti ujisti, že učiníme, co nám bude možno, aby v ničem neutrpěli újmu.

Především žádáme, aby si všichni znovu povšimli všech autor-
ských řešení, uveřejněných v průběhu studijního roku 1924/25, a je-li jim možno, i oněch řešení, která byla uveřejněna dříve. Zásady zůstanou tytéž, leč způsoby užití se mění podle podmínek výzbroje. S vyjitím nových cvičebních řádů nastává nutnost provést některé malé úpravy, avšak celková řešení, pokud byla uveřejněna, nepozbývají nikterak své ceny.

Podotýkáme, že máme v úmyslu uveřejnit v příštím čísle řešení problému pochodu proti nepříteli, s postavením předních stráží při ukončení pohybu; bude-li možno, též řešení problému útoky brigády v divisi, která sama je ve svazku. V čísle následujícím pak řešení taktického námětu ze zkoušek v r. 1924/25 a řešení problému zajištění za pochodu a na místě. V čísle dalším řešení úlohy dělostřelecké v případě divise v obraně, a rovněž studii užití skupiny jezdecké na křídle armády. V jiném řešení úkoly organizace terénu, a podle možnosti řešení studie pěchoty za útoku. Později pak příklady otázek z jednotlivých zbraní k ústním zkouškám.

Celý tento program splníme tak, jak nám jen bude možno, neboť považujeme za svou povinnost pomáhati z plných sil kamarádům, kteří se hodlají dostat na válečnou školu. Nicméně narážíme na značné obtíže rázu materiálního, neboť redakce „Vojenských Rozhledů“ nám nemůže poskytnouti vždy mnoho místa a je nucena zkrátiti naše sloupce.

Major gen. štábu R. PONARD:

Autorské řešení námětu č. 53.

(Topografická data podle spec. mapy č. 3754 a 3854.)

1. Úvahy.

Každá taktická situace obsahuje prvky, které jsou pro ni významné a způsobují, že není dvou stejných situací. Hlavní z těchto prvků jsou:

Všeobecná situace.

Zprávy o nepříteli a jeho možnostech.

Úkol jednotky, o níž jde.

Prostředky, které má velitel k dispozici.

Terén a povětrnostní poměry.

Prvou věcí, kterou provedeme, abychom projednali otázky, týkající se taktické situace, jest vyhledati z prvků ony, které mají pro ni mimořádný význam a zjištití do jaké míry.

Práce tato jest nezbytná k dosažení přesného podkladu, o který se bude moci velitel opřít, aby mohl učiniti soudné rozhodnutí a naříditi prováděcí opatření, která odpovídají situaci. Nevěnujeme-li se této předběžné analýsi a reflexi, nebudeme moci postřehnouti hlavních rysů problému. Vydáváme se pak nebezpečí, že budeme situaci mylně vykládati, že opomeneme některých veličin a že vypracujeme rozkazy, které při nejmenším nebudou odpovídati přáním velitelovým, ani přiléhati k nutnostem chvíle.

Námět č. 53. pojednával o nočním přesunu divise v týlu armády a jejím umístění v pohotovostním ubytování u samého bojiště.

V konkrétním případě šlo hlavně o rozbor prvků dané úlohy, a o vyvodění činitelů, které podmiňují vše, o čem má býti pojednáno.

V té věci bylo možno řídit se těmito vodítky:

A) Bezpečnost pochodu.

Pohyb divise byl kryt, neboť byl prováděn v týlu pevné a vítězné fronty. Nanejvýše bylo se možno obávat leteckého bombardování, a snad i dalekonosných děl. Tato bezpečnost vyplývala tedy ze všeobecné situace.

B) Tajnost pochodu.

Tajnost pochodu byla vyjádřena již tím, že vyšší velitelství nařídilo pochod noční. Nechceme tím ovšem říci, že by každý noční pochod proto měl míti účelem jediné udržení v tajnosti operaci. Jest mnoho jiných činitelů, kterých nutno dbáti při tomto způsobu provádění pohybu. Jedním z nich jest naléhavost přesunu, jiným snaha projíti v noci terénem, který ve dne příliš trpí palbou. Ovšem, z těchto dvou okolností nepřicházela v úvahu žádná. Armáda totiž zastavila svou útočnou činnost, a druhá příčina nepadá též v úvahu se zřetelem ke vzdálenosti nepřítel.

Proto bylo třeba míti za to, že tajnost či snaha po překvapení byly jedinými důvody tohoto nočního pochodu. Nad to, ovšem, takový způsob přesunu poskytuje ještě ochranu proti vzdušnému bombardování.

C) Pohotovost po skončeném pochodu.

Myšlenka ta je jasně obsažena v § II. všeobecného rozkazu, kterým je stanoven úkol divise a rovněž tak v § III. téhož rozkazu, který nařizuje zaujetí sestavy učené čelem do dvou směrů.

Tyto tři poznatky: bezpečnost pochodu, jeho tajnost a pohotovost po skončeném pochodu byly oněmi přesnými podklady, které bylo nutno předem stanovit.

Když jsme provedli rozbor, bylo třeba v druhé části práce prozkoumati daný úkol ve světle oněch tří základních myšlenek, a vyvoditi všechny důsledky, které z nich plynuly pro náš konkrétní případ.

Bezpečnost pochodu dávala, jak zřejmo, možnost, že nemusíme užívatí žádného zajišťovacího opatření a ochrany pohybu. Tedy po této stránce důsledek záporný. Avšak při každém pochodu přicházejí úvahy jednak čistě vojenské a jednak spíše fysické povahy, které podle okolností mají na sebe různý vliv. Zde, jak jsme viděli, úvahy vojenského rázu neměly valného vlivu, i jest nutno všimnouti si spíše fysické stránky úkolu. Tu pak velitelé mají dbáti toho, aby výkon co nejvíce ulehčili. Bezpečnost pochodu měla za ná-

sledek užití sestavy přizpůsobené tomu, aby únava jednotek byla co nejvíce zmenšena, rovněž tak měly být i voleny pochodové cesty.

Tajnost týkala se zřejmě obou operací: přesunu i ubytování. Bylo nutno učiniti vše, aby se divise neprozradila: zakázati světla při pochodu i ubytování, zakázati pohyby, viditelná shromáždování lidí i vozů v ubytovacím místě; zakázati užívání vysílací stanice bezdrátové telegrafie.

Pohotovost ubytování měla za následek nutnost, aby všechny jednotky byly připraveny na poplach, aby se každá mohla co nejrychleji vydati na cestu směrem stanoveným velitelem.

V této věci bylo třeba učiniti několik opatření, jako: zaujmouti t. zv. ubytování pohotovostní, vydati nařízení pro pohotovost, určití nástupní prostranství při poplachu, prozkoumati cesty a východy v jednom i druhém směru pro pozdější pochod buď k severu či západu.

* * *

Tyto úvahy, následující po první práci, t. j. po rozboru, daly nám hlavní rysy pro vypracování rozkazů. To pak byla již jen práce vedlejší se zřetelem k tomu, že každý důstojník má ovládati mechanism práce a mítí určité znalosti, které většinou jsou uvedeny ve služebních předpisech.

Omezíme se jen na několik poznámek v rámci situace.

Pochodové cesty měly být voleny tak, aby byly co nejpohodlnější a nejkratší, a aby každá jednotka mohla dojít do svého ubytovacího místa bez obtěžování sousedů. Pochodová sestava měla zameziti zastávky a váznutí pohybu, která nastávají při každém nočním pochodu, a měla usnadniti příchod do bydlíšť. Bylo tedy třeba:

a) Učleniti řádně prapory za sebou s mezerami, i když pak bylo nutno vyplniti tyto mezery spojkami, aby nebyl ztracen pochodový směr. (Učlenění do hloubky je rovněž výborným opatřením proti vzdušnému bombardování.)

b) Umístiti v čelo každého proudu jednotku, pochodující do nejvzdálenějšího ubytovacího místa, a to proto, abychom se vyhnuli předcházení částí v osadách, jehož nevýhody jsou na snadě. (Nahromadění při bombardování, smíchání jednotek atd.)

c) Ponechat pohromadě jednotky neb částice, které mají být ubytovány společně, na příklad bojové trény s jejich prapory, aby byly zamezeny omyly při příchodu do bydlíšť.

Nastoupení pochodu v 1. brigádě mohlo se státi dvěma obvyklými způsoby: udáním průchodiska a hodiny odchodu z bydlíšť.

Určení průchodu společným průchodiskem jest výhodné, je-li výchozí ubytovací prostor široký a jsou-li v něm cesty, které se sbíhají směrem pochodu. Tak tomu bylo u 1. pluku.

Jestliže však pluk je v ubytovacím prostoru rozložen do hloubky ve směru pochodu, dostačí udati hodinu odchodu z jednotlivých bydlíšť, abychom utvořili pochodový proud. Tento způsob se hodil pro 2. pluk.

Opatření, která byla provést v nových ubytovacích místech, byla vesměs opatření, čelící k získání bezpečnosti. Bylo třeba postavit pořádkové strážce k východům a ustanovit místa pro shromáždění při poplachu. V té věci dbáme, abychom neucpali a neznemožnili cirkulaci v ulicích osady a na silnicích; musíme určit také místo pro shromáždění vozů, a to rovněž mimo ulice i cesty. Konečně budiž

podotčeno, že obvykle je nevýhodné určovati shromaždiště pro celý pluk (zbytečné přemísťování celých praporů neb jich částí, nebezpečí bombardování atd.). Pluk jest pohotov k zasažení, jestliže jeho prapory jsou shromážděny, avšak není třeba je namačkatí jeden na druhý.

Stavba spojovacích linek má býti omezena na nejnnutnější potřebné pro zajištění rychlého dodání rozkazu k poplachu, bude-li třeba. V situaci, jakou podává námět, by pořizování nákladné telefonní sítě bylo proti smyslu rozkazu; bylo třeba šetřiti kabelem i silami telefonního personálu.

Pokud se týče bezdrátových stanic, mohly býti postaveny pro účely přijímací, použití stanic vysílacích, jak jsme řekli, mělo býti naprosto zakázáno. Vysílání rozkazů totiž ihned způsobí, že nepřítel se rázem doví, že přibyla nová divise. Nová divise má totiž volací značky a hesla rozdílná od divisí, dosud jsoucích na bojišti, a proto jest pozornost nepřátelských naslouchacích hlídek na ráz vzbuzena.

2. Návrh řešení.

1. p. divise.

1. brigáda.

Čj.: ...../3.

Košík, 12. prosince 7 h 50 m

(sedm hodin padesát)

Rozkaz č. ....

(Potvrzení telefonické zprávy č. ....)

Brigáda se této noci přesune směrem severozápadním. Sraz ubytovatelů ve 12 h 15 m (dvanáct hodin patnáct) na křižovatce v lese 1300 m na severozápad od Sowolusk. Ubytovatelé 2. ppl. v čele, zastavení přímo na cestě z Ledetz, tak, aby křižovatka zůstala volná.

Důstojník štábu brigády převezme na tomto místě velení nad ubytovateli.

Dostanou: .....

Podpis.

1. p. divise.

1. brigáda.

Štáb.

Čj.: ...../3.

Košík, 12. prosince 13 h

(třináct hodin)

Rozkaz č. ....

I. Všeobecná situace: (Viz námět.)

II. Divise se přesune této noci na severozápad.

1. brigáda se přesune do prostoru Dobrowitz—Jerčitz, kde bude připravena tak, aby mohla působiti buď na sever nebo na západ.

III. Ubytování na konci pochodu:

Stan. 1. brigády: Semčitz.

1. ppl.: Zerčitz, Semčitz (velitelství), Pěčitz.

2. ppl.: Dobrowitz (velitelství), Auřetz (1 prapor).

IV. Provedení pohybu:

a) Ubytovatelé: pohyb zařízen rozkazem č. ....

b) Organizace pochodu:

c) Krátký oddych od 50 m každé hodiny.

d) Místoveliště brigády:

Velitel brigády půjde normálně v čele 2. pluku.

V. Zvláštní nařízení.

Proti vzdušnému pozorování budiž dbáno vší opatrnosti jak za pochodu, tak za ubytování.

VI. Bojové trény jedou se svými jednotkami, výdejný oddíl tělesového trénu se svými tělesy.

Odběrný oddíl tělesového trénu.... (pro paměť).

Dostanou.....

Podpis.

1. p. divise.

1. pěší brigáda.

2. p. pluk.

Čj.....

Dobrawan, 12. prosince, 14 h 30 m
(čtrnáct hodin třicet)

Rozkaz č.....

I. Divise se této noci přesune na severozápad. Pluk se přesune z prostoru Dobrawan do prostoru Semčitz, kde bude pohotově k dalšímu přesunu buď na sever nebo na západ.

II. Ubytování v novém prostoru:

Velitelství pluku: Dobrowitz.

1. prapor: Auřetz.

2. prapor Dobrowitz.

3. prapor Dobrowitz.

III. Provedení pochodu:

Pochodový pořádek: II., III. a techn. rota, spoj. rota, velitelství pluku, I. prapor.

Směr: Košík, Sowolusk, Křižovatka 1300 m na severozápad od Sowolusk, severovýchodní část Svatojiřského lesa, Ledetz, Jerčitz, Auřetz, Dobrowitz.

Odchod z bydlště:

II. prapor: v 18 hodin (osmnáct).

III. prapor: v 17 h 40 m (sedmnáct hodin čtyřicet).

I. prapor: v 19 h 15 m (devatenáct hodin patnáct).

Krátké oddechy od H + 50 m.

Velitel pluku bude normálně v čele pluku.

IV. Zvláštní nařízení.

Velitel II. praporu prozkoumá a, bude-li nutno i vytýčí směr pěšího pluku až po Ledetz (v to). Může k tomu užítí plukovních jízdných pátračů.

Vzdálenosti mezi prapory nebudtež při odchodu zmenšovány; prapory se spojí směrníky.

Za pochodu žádných světel.

V. Ubytování:

Ubytování pohotovostní.

Hned po příchodu zařízení za účelem skrytu a maskování (ohně, světla), každý prapor vyhledá si poplachové shromaždiště, hodící se k odchodu na sever a západ a prozkoumá vhodné cesty v obou směrech.

I. prapor se připojí na S. V. pluku telefonem. Spojení vel. pluku s II. a III. praporem bude zajištěno cyklisty.

Stanice tel. bez drátu nebude zařízena.

VI. Trény:

Bojové trény praporů jedou se svými jednotkami.

Bojový trén pluku se připojí k bojovému trénu III. praporu. Vý-
dejný oddíl tělesového trénu následuje za bojovým trénem I. pra-
poru, odběrný oddíl podle operačního rozkazu II. část (pro paměť).
Dostanou ..... Podpis.

Spojení a spoj. služba.

1. Spojovací oddíl divise obstará tyto linky telefonické:
  - a) Z Jabkenitz (S. V. divise) do Semčitz S. V. I. praporu a 1. ppl.). Zde bude též zařízena telef. ústředna, obsluhovaná mužstvem spoj. oddílu div.) a odtud do Dobrowitz (S. V. 2. ppl.).
  - b) Z Jabkenitz do Luschtěnitz (S. V. 2. pbrig., telefonní ústředna, obsazená mužstvem div. spoj. oddílu) a odtud ke 3. a 4. ppluku.
  - c) Jiná linka telefonní povede k parkům a trénům divise.

2. Spojení, jež obstarají vojsková tělesa sama. Vojsková tělesa (jichž ubytování známe) vybudují:

1. pluk telef. spojení Semčitz—Jerčitz a Semčitz—Pečitz.
2. pluk vybuduje toliko telef. linku Dobrowitz—Auřetz.⁴⁾

Poznámky k navrženému řešení.

- (1) Předpokládáme, že velitel brigády se přesvědčil u Košík o existenci přímé cesty Košík—Ledetz, kterou zvolil pro pochod.
- (2) Tato hodina je vypočítána na podkladě hodinové rychlosti 3 km 500 m, což může být považováno za největší možnost nočního pochodu, a na podkladě toho, že II. prapor bude ubytován v Doubrawa; proto prapor zaujme místo v čele 2. pluku a tím tedy v čele 2. proudu. Prapor ten vyrazí proto v 18 hod., v hodinu odchodu stanovenou divisi.
- (3) Vsunutí 1 h 15 m mezi projitím průchodiska čelem 2. ppl. a čelem 1. ppl. odpovídá jednak rychlosti pochodu, neboť trvání pochodu 2. ppluku je delší, ježto rychlost je snížena, potom též té okolností, že generál hodlá ponechat vel. pluků, aby mohli během pochodu své prapory dostatečně učlenit. Počítáme-li průměrnou délku pěšího pluku 2800 m, bude délka prošlé dráhy při rychlosti 3½ km 40 minut. Stanovili jsme interval 75 minut, z nichž však nutno počítati 10 minut na krátký oddech. Zbývá nám tedy 65 m — 40 m = 25 minut, které představují časově vzdálenosti, které nutno zachovati za prapory 2. ppluku. Dělá to 8 minut pro prapor, což odpovídá vzdálenostem asi 550—600 m.
- (4) Jest zřejmé, že v situaci 1. brigády dne 13. ráno spojovací linky musí býti omezeny.

Připustili jsme, že:

- a) telefonní spojení nebude zřizováno mezi jednotkami ubytovanými ve stejném ubytovacím místě;
- b) malé jednotky (výzvědný oddíl....) nebudou spojeny, vyšlou však cyklistickou hlídku na nejbližší telefonní stanici.

Kromě toho jsme zřídili linku Dobrowitz—Auřetz. Toto spojení mezi I. prap., II. prap. a velit. pluku mohlo rovněž dobře býti pořízeno s ústřednou v Semčitz, kdyby vzdálenost Auřetz—Semčitz byla citelně kratší než vzdálenost Auřetz—Dobrowitz.

Pro dělostřelectvo stačí linka Jabkenitz—Charwatetz. Co se týče letectva divise, bude s ním spojena spojovací síť armády.

Major gen. štábu Libor Vítěz:

ŘEŠENÍ NÁMĚTU ZE VŠEOBECNÉ TAKTIKY ČÍS. 58.
Zajištění pěší divise na křídle v ubytování a za pochodu.

Mapy 1:75.000 Liberec, Varnsdorf, Česká Lípa, Turnov.

Úvod.

Skoro každá práce a výdělečná nebo podnikatelská činnost v obchodu, průmyslu i peněžnictví má v zápětí risiko čili nebezpečí nezdaru a škody. Rozšafný člověk brání se mu pojištěním. Něco podobného máme i při vojenských operacích a jmenujeme to zajištění. U pěší divise, u níž tuto věc budeme studovati, směřuje zajištění k tomu, aby ochránilo jak velitele, tak i jeho vojska i služby proti překvapení a nebezpečím pozemním i ze vzduchu, aby mu uchovalo svobodnou vůli, zamezilo zbytečné ztráty lidí i materiálu a bránilo nepřátelské přezvědňovací činnosti.

Jako pojištění v životě soukromém, tak i zajištění vojenských manévrů **není sice věcí hlavní, neboť** tou zůstává podnik nebo vojenská operace sama, — je však tak důležité, že, pokud lidská paměť sahá, nebylo zajišťování zanedbáváno žádným rozvážným a úspěšným vojevodcem.

A jako jsou u pojišťování výpočty velmi složité a výsledky jednoduché, tak jsou i velitelské úvahy o zajišťování obtížné, ale jejich výsledek — zajišťovací opatření — jsou jednoduchá.

Tu i tam je třeba nejdříve doceniti správně risiko anebo nebezpečí a potom stanoviti pojistnou částku anebo způsob zajištění.

Uvažuje-li velitel o svém úkolu, terénu a situaci, aby se rozhodl, kterak splnit svůj úkol, tu volky nevolky zjevují se mu v duchu i nebezpečí, proti nimž jest nutno se zajišťovati. Nebezpečí ta různá se i podle úkolu. Jsou jiná za pochodu, jiná za útok a opět jiná v obraně. Terén sám je zvětšuje nebo zmenšuje. Podporuje překvapení, pobádá k němu nebo mu brání. Rovněž tak vlastní i nepřátelská situace a počasí. Než mezi těmito početnými složkami jsou vzájemné vztahy, kterými se stávají úvahy spleťtějšími a jimiž celkové nebezpečí, proti kterému se máme zabezpečovati, vzrůstá anebo se oslabuje.

Když pak bylo celkové nebezpečí zjištěno, nutno uvažovati o prostředcích zajišťovacích čili obrazně řečeno o výši pojistky. Prostředky ty jsou známy z předpisů. Je to vzdálenost, právo o nepříteli, spojení se sousedy, terén, sestava a, nakonec a ne vždy nutně, zvláštní zajišťovací oddíly: předvoj, boční voj atd. Vzhledem k úvahám pro celkové rozhodnutí nejsou nikterak nové a jsou pouze přizpůsobeny potřebám ubrániti se co nejlaciněji risku. I mezi nimi jsou různé souvislosti. Někdy dostačí pro zajištění jen některé z nich, jindy třeba upotřebiti současně všech. Teoreticky jest jejich cílem, aby získávaly veliteli čas a prostor pro vykonávání jeho svobodné vůle. Čas je požadavkem absolutním. Prostor, jak víme, často se nedostává. Čas i prostor se mohou do jisté míry vzájemně na-

hražovati. Jejich nedostatek nutí však k rozsáhlejšímu zajišťovacím opatřením. Účelem studia otázek zajištění bude tedy, abychom vystačili prostředky co nejmenšími. Z toho, co jsme řekli, vyplývá dále, že svoji práci rozdělíme na dvě části. Nejprve zůstaneme věrni svým dosavadním způsobům úvah o úkolu, terénu, vlastní situaci atd. a dojdeme jimi jednak k celkovému rozhodnutí, kterak splnití úkol, jednak ke zjištění těch nebezpečí, proti nimž se musíme zajišťovati.

Potom si rozmyslíme, jakými prostředky chceme těmto nebezpečím čelit a na dané otázky odpovíme.

Část první.

Jak splnití úkol? Jakým nebezpečím čelit?

I. Úkol.

Na východním křídle v prvním sledu severní, modré armády má 1. p. d. vykonati dne 1. prosince 16 km dlouhý pochod od severovýchodu do prostoru u Chrastavy (Kratzau). Časové i prostorové podmínky pro pochod jsou dány rozkazem modré armády. Velitel 1. p. d. má se tedy rozhodnouti jen pro pochodovou sestavu své jednotky a pro bezpečnostní opatření. Oboje je ovlivňováno též dosavadním účleněním a zajištěním za ubytování v okolí Frýdlandu (Friedland), o nichž nám námět nic nepraví. Byť i velmi stručně, musíme proto své úvahy rozšířiti i na tyto věci.

A protože pochodová sestava závisí též na budoucím účlenění ubytovacím, je nutno stanoviti i toto, alespoň v hrubých rysech.

Z námětů vidíme ihned, že všechny tři úkony: dosavadní ubytování, pochod i ubytování budoucí, jsou vydány nebezpečí přezvědné činnosti nepřátelských hlídek, které proklouzly řídkou clonou našeho armádního jezdeckva a nebezpečí, která v sobě může skrývati zalesněné Jizerské pohory (Isergebirge), doposud od modré armády nikým neprohledané, v našem východním odkrytém boku.

Od okamžiku, kdy jsme dostali armádní rozkaz pro pochod, až k jeho nastoupení uplyne devatenáct hodin. Je to, jak uvidíme, doba dosti dlouhá, aby v nepřátelské situaci ve směru čelním u Kuřích Vod (Hühnerwasser) i bočním u Jičina mohly nastati takové změny, které by náš pochod vydávaly různým rušivým nepřátelským zásahům.

Konečně převaha našeho letectva neznamená nikterak, že bychom byli úplně bezpečni před nepř. podniky ze vzduchu.

II. Terén.

Co se týká **ubytování u Frýdlandu** (Friedland) je ubytovací prostor částí hornaté kotliny. Vyvýšeniny i potoky mají směr i sklon k jihozápadu čili v ose budoucího pochodu. Význačné příčné údolí je podél potoka Wittig, tekoucího skrze Raspenau a Frýdland směrem téměř západním. Krajina je dosti zalesněná a bohatá na silnice, které jdou ponejvíc podélným směrem. Než i příčných silnic je dostatek. Osad je mnoho. Jsou velké a pro jednu pěší divisi skýtají pohodlné ubytování.

Nebezpečí nepřátelského leteckého pozorování při přísném dodržování opatrnostních ustanovení není velké.

Ve směru odkrytého, jihovýchodního boku a taktěž ve směru čelním je ubytovací prostor ve vzdálenosti 3 až 5 km obklíčen vysokým horským hřebenem: Tafelfichte trigonometr 1122, asi 16 km na východjihovýchod od Frýdlandu — Sieghübel, trigonometr 1120, asi 5 km na jih od Tafelfichte — Taubenhau 1069, Mittagsberg 857, Spitzberg 721, Hohenwald-Gickenberg 566, vesměs na západ od Sieghüblu. Od Tafelfichte až do Gickenberg je tento horský hřbet asi 30 km dlouhý a se strany nepřítele, tedy od jihovýchodu, jihu a jihozápadu protíná jej asi deset lepších komunikací. Ovládá dokonale náš ubytovací prostor, neboť jej na některých místech převyšuje až o sedm set metrů.

Kdekoliv by se na tomto hřbetě usadil nějaký nepřátelský pozorovatel, mohl by viděti náš příchod k Frýdlandu, pozorovati veškeré větší pohyby v ubytovacích místech a odchod naší divise na Chrastavu (Kratzau) a nezůstaly by mu skryty ani ty části armády, které by snad pochodovaly za naší divisi anebo v jejím severozápadním boku, jako na příklad naše sousedka 2. pěší divise.

Tento hřbet a celý vzdálenější prostor v odkrytém boku 1. p. d. až po čáru Liberec (Reichenberg) — Jablonné n. N. (Gablonz) — Tannwald zove se Jizerským pohořím. Na mapě Iser Gebirge. Toto pohoří je silně zalesněné. Od Jičína však, kde je hlášeno novější nepřátelské shromažďování, vedou jím četné cesty. Zvláště dobrá a všemi zbraněmi použitelná je silnice Frýdland (Friedland) — Raspenau (4 km na jihovýchod od Frýdlandu) a dále tímtéž směrem skrze Haindorf — Sieghübel (asi 9 km na jihovýchod od Haindorfu) — Schwarzflus (asi 8 km na jihovýchod od Sieghüblu). Celé pohoří je sice pro manévrování větších vojsk nevhodné, ale pokud nebude probádáno, bude stále příčinou nepříjemných pocitů pro 1. pěší divisi, která si nebude jista před různými možnými překvapeními. Hloubka pohoří až po čáru Liberec—Tannwald souhlasí náhodou s rozměry, které předpisuje Polní řád pro vzdálenost pozemních přezvěd u pěší divise.

Ve směru čelním má pěší divise, bytující u Frýdlandu před sebou armádní jezdecký a je zabezpečena proti překvapení silnějšími nepřátelskými silami. Ale i v tomto směru trvá, jak již víme, nebezpečí nepřátelské přezvědné činnosti.

(Příště dále.)

Námět čís. 60.

Námět ze všeobecné taktiky při přijímání zkoušek na jaře 1925.

Mapy: 1:75.000 Hořice—Jičín, 1:25.000 Hořice.

I. Všeobecná situace.

Červená vojska postupovala vítězně severním směrem; avšak nemohla prorazit obrannými opevněními, která nahromadil nepřítel kolem své posice na výšinách u Hořic, velmi silné již od přírody.

Po několikadenní bitvě byl zachován úzký dotyk na čáře: Chomutitz—Gutwasser—Gr. Jeřitz—Tschénitz—Lužan—les Vrazba atd. Nápory, opakované dne 10. května, neměly žádných vážnějších výsledků; naopak ztráty byly velmi citelné.

Odpoledne dne 10. května vydalo červené velitelství rozkaz, aby bylo dočasně upuštěno od dalších útoků a aby se vojska zařídila k obraně.

Divise prvního sledu upraví tedy hlavní posici, která by kryla čáru pozorovatelem... Kazatelnice (východně od Milowitz)—Bukvice—Rozkoš—Swiebald—Tummel-Platz (tato dvě poslední místa jsou na západ a sever od Maslowed).

Ačkoliv nepřítel, který předcházejícími boji byl zeslaben, nemá, jak se zdá, žádných útočných záměrů, bude na nynější frontě ponecháno dosti vojsk, aby tam bylo lze v případě potřeby svěsti obrannou bitvu dotud, dokud by nebylo ještě možno použití předvídané hlavní posice.

Vybudování této posice musí se dít tak, aby bylo lze za 7 až 8 dní přenést na ni obranu.

Pro obranu a vykonání potřebných prací budou mít divise prvního sledu jen své organické prostředky.

Dělostřelecké jednotky, které jim byly pro útok dány jako posily, budou staženy z fronty v noci z 10. na 11. května.

II. Zvláštní situace.

1. p. divise, jejíž fronta a hranice pásma činnosti jsou zakresleny do přiložené průsvitky 1:25.000, je včleněna. Na východ od ní je 2. divise a na západě 3.

M. V. 1. divise je 10. května v Maslowed.

Situace jednotek, které nás zajímají, je dne 10. května odpoledne taková:

Pěchota — 1. brigáda, jejíž pásmo činnosti se rozprostírá od záp. hranice divise až k čáře Jeřiček—Hořiňowes—Maslowed (vesměs mimo) má své dva pluky vedle sebe.

Na západu je 1. pluk, který má v prvním sledu

2 roty I. praporu
1 rotu III. „
3 roty II. „

ve druhém sledu

1 rotu I. praporu
2 roty III. „ poblíže Cerekwitz.

Tyto dvě roty jsou hlavní plukovní zálohou.

Na východu je 2. pluk, který má v prvním sledu 2 prapory (každý z nich má 2 roty v první linii) a jeden prapor v brigádní záloze poblíže koty 296 (Na Trubace).

S. V. brigády na kotě 296.

2. brigáda má v linii jen jeden pluk (č. 3.), který obzvlášť trpěl (S. V. 500 m jzáp. od M. H. Trantow) a jeden pluk (4.) v divisi záloze.

S. V. 2. brigády v Maslowed.

Dělostřelectvo.

Organické dělostřelectvo (1. p. polního děl., 101. pluk hrub. děl, 251. horský oddíl) má obsazený posice vyznačené na průsvitce 1:25.000.

Velitel div. dělostřelectva je v M. V. divise.

Ženíjní vojsko a pracovní roty.

Obě roty ženijního vojska a pracovní roty jsou v Čischowes.

III. Rozkaz velitele 1. divise, vydaný ve S. V. 10. května v 17 h.

I. Nepřítel utrpěl sice silné ztráty, avšak mohl se přece udržeti na své celkové frontě.

Aby bylo umožněno přeskupiti síly pro pozdější ofensivu, přejde divise zatím k obraně.

II. Divise má k tomu jen své organické prostředky.

Hlavní posice bude upravena na svazích ležících na jih od potoku Bistritz mezi vesnicemi Raschin a Hněwčoves dále na Trubace (kota 296) a na hřbetu jižně od M. H. Frantow.

Hranice divisního pásma činnosti je beze změny.

Hlavní posice bude upravena na svazích ležících na jih od potoku Bistritz mezi vesnicemi Raschin a Hněwčoves dále na Trubace (kota 296) a na hřbetu jižně od M. H. Frantow.

Hranice divisního pásma činnosti je beze změny.

III. Kdyby nepřítel útočil před dokončením této posice, bude divise klásti odpor na nynější bojové frontě.

Proto bude 6 praporů míti za úlohu zabezpečiti neporušitelnost fronty (4 u 1. brig.; 2 u 2. brig.). Budou podporovány veškerým organickým dělostřelectvem divise.

Tři praporů zbylých od pluků prvního sledu a celého vystřídaného 3. p. pluku bude užito pro úpravu hlavní posice shora uvedené.

IV. Divisní dělostřelectvo začne již nyní se svým hlubším rozestavením pro obranu posice odporu.

Přesto však musí až do nového rozkazu býti s to, aby podporovalo všemi svými oddíly prapory, které zůstávají na frontě. Je-li tedy třeba, pak jest zaujmouti sestavu přechodnou. Konečné posice, kterých nebylo lze ihned obsaditi, musí však býti již nyní vyhlédnuty a připraveny.

4 lehké oddíly (1. pl. polního děl. a 251. hor. oddílu) působí jako přímá podpora praporů ponechaných v linii.¹⁾

Úkoly určí velitel divisního dělostřelectva v dohodě s veliteli pěších skupin (1. brigády a 4. pluku).

Zbývající dva hrubé oddíly tvoří skupinu společné činnosti a připraví soustředění palby na čáru Poličan—Laužan—Dubernetz—Stern.

V. Hlavní posice bude upravena tak, aby ji mohly obsaditi tři pluky pěchoty, z nichž by každý měl aspoň 2 prapory v 1. sledu.

Čelná hranice hlavní posice: sev. okraj Unter Černusek (spojení s 3. divisí) Lužner M. — silnice na severu od 296 — kota 301 na sever od Wrchownitz — protisvah jižně od M. Frantow—Račitz (spojení s 2. divisí).

Linii tvrzí čili zadní palební čáru hlavní posice určí kandidáti.

¹⁾ 3 lehké oddíly s 1. brigádou, 1 horský oddíl se 4. plukem.

Veliteli divise záleží velmi na tom, aby byly uhájeny oba hřbety, které jsou mezi Cerekwitz a Wrchownitz.

VI. V úseku 1. brigády budou práce vykonány podle nařízení velitele této brigády, který k tomu bude mít 4 prapory, t. j. prapory 2. sledu od 1. a 2. pluku a dva prapory 3. pluku.²⁾

VII. Roty ženijního vojska a pracovní roty se účastní prací takto:

1 rota žen. vojska a jedna a půl prac. roty v úseku 1. brigády.

Velitel divisního vojska ženijního se dohodne s velitelem 1. brigády o pracích, jež vykoná ženijní rota a mužstvo pracovních rot.

VIII. Práce jest řídití takovým způsobem, aby ve lhůtě nanejvýš 8denní bylo lze posici obsaditi.

Prováděny budou podle podrobných rozkazů, které vydá každá brigáda. Nejříve nutno připravití rozmístění a dobré zařízení samostatných zbraní a vybudovati 6 m širokou drátěnou překážku, napřed na místech choulostivých a důležitých a potom ji zceliti na celé frontě.

Kryty pro místní zálohy budou předvídány v úseku 1. p. brigády pro 1 prapor.

Dodatečné pracovní náčiní a materiál budou dnem 10. května ve 20 h vydány velitelem divisního ženijního vojska.

IX. Organizace spojovací služby bude nařízena pozdějším rozkazem.

X. M. V. zůstanou až do nového rozkazu:

1. brigáda	poblíže koty 296
4. pluk	500 m jiho-záp. od M. H. Frantow.
divise	v Maslowed.

IV. Otázky.

I. a) Rozkazy vydané velitelem 1. brigády v důsledku rozkazu velitele divise.

b) Přání velitele 1. brigády stran užití dělostřelectva přímé podpory pro prapory ponechané jeho velení na zatímní čelní posici.

II. Rozkazy vydané velitelem divisního dělostřelectva (pouze pokud se týče dělostřelecké přímé podpory) pro rozmístění nařízené § IV. odstavcem všeobecného operačního rozkazu divise.

III. a) Návrhy velitele 1. brigády, pokud se týče nového rozdělení celé pěchoty 1. brigády po uplynutí 8 dnů na posici předních stráží a na připravované hlavní posici. Třeba mítí zřetel k tomu, že velitel divise předvídá v úseku 1. brigády pro obsazení posice předních stráží nanejvýš 1 prapor.

Poznámka: Tyto podrobné návrhy, vypracované ve formě průsvitky v měřítku 1:25.000, uvedou na hlavní posici i umístění čet a na posici předních stráží i umístění čet družstev a kulometů.

b) Přání vyjádřená velitelem 1. brigády pokud se týče užití dělostřelectva přímé podpory ve prospěch sestavy pěchoty znázorněné průsvitkou podle předchozího článku.

IV. Rozvrh ukazující podle pořadí naléhavosti práce, které jest vykonati v úseku 1. brigády a počet pracovníků pro tyto jednotlivé práce.

²⁾ Prapory 1. a 2. pluku dodají od každé pěší roty 120 pracovníků. Každý prapor 3. pluku dodá od každé pěší roty 80 pracovníků.

Major gen. štábu Julien Flipo:

Námět čis. 61.

Mapy 1:75.000 Mladá Boleslav a Jičín—Hořice.

I. Celková situace:

Modří postupují již po 48 hodin v úzkém dotyku se zadržovacími jednotkami červených, které se snaží zatarasit jim cestu na Kolín a Prahu.

K večeru dne 10. května dosáhli modří potoka Cidliny mezi Jičínem a Veselím Vysokým. Přejíždějí přes potok hájí červené jezdectvo.

Získaného času využilo velitelství červených, přivedlo rychle zálohy (mezi nimi 11. pěší divisi) a obsadilo posici, kryjící od východu příčinou trati: Dolní Bousov, Libáň, Rožďalovice.

II. Zvláštní situace:

1. 11. pěší divise kryje na frontě Chotěšice, Vršec, Pšovesský les příchody k Rožďalovicům, majíc za úkol zesílit obranné úsilí v prostoru Pšovesského lesa a pozorovatelný na kotě 281 (na východ od Cholenic) hlavní posice:

přední hranice na čáře: Malá Strana, Malé Běchary, východní svahy Běcharské výšiny, východní okraj Pšovesského lesa, rybníček u Bartošova;

střední pásmo na čáře: Chotěšice, Velké Běchary, kóta 291 (v sev. části Pšovesského lesa), Bartošov.

Tato posice jest kryta předními strážemi na čáře pozorovatelný na hřebetě 246—254 (na sever od Dubečna), na vých. okraji lesa u Židovic a na hřebetě Hollbergu a kóta 321.

2. Tyto posice jsou obsazeny takto:

a) Hlavní posice: 4 pěší pluky vedle sebe.

Severní brigáda — M. V. v Kopidlně, pozorovatelná na kotě 281.

1. pluk — 2 prapory v první linii, M. V. pluku v hájovně v Pšovesském lese.

2. pluk — 2 prapory v první linii, 1 prapor ve druhé linii (u Cholenic), M. V. pluku u koty 281.

III./1. prapor v brigádní záloze opevnil oboru na východ od Kopidlna. Jižní brigáda — M. V. v Budičovicích, pozorovatelná na kotě 255,

3. pluk — 2 prapory v první linii, M. V. pluku na kotě 255,

4. pluk — 2 prap. v první linii, M. V. pluku na sever od koty 229.

III./4. prap. v brigádní záloze opevnil Nouzov a lesy na západ odtud, aby zahradi křížovatku na cestě k Rožďalovicům.

b) Posice předních stráží:

— nejvýše 4 čety na hřebetě Hollbergu s úkolem střežení jen úsek.

— 1 rota a 2 kulometry v lese na sever od Židovic s úkolem klásti odpor nepříteli,

— nejvýše 2 čety na kotách 254 a 246 s úkolem střežení úsek.

Prezvedný oddíl divisní, jádro ve Volanicích (Wollanitz), má úkol zdržovati nepřítel na ose Velké Kozojedy, Slavostice. Za ústupu předních stráží na severu přejde do divisní zálohy jižně Mlejnce.

3. Divisní záloha:

III./3. praporu bude použito k ucpání trhlin fronty buď na sever

od Budičovse (proti jižním východům z Kopidlna), nebo u Kamenského dvora (proti západním východům z Kopidlna), nebo u Břístve (přehrada na cestě k Rožďalovicům).

4. Dělostřelectvo:

Organické dělostřelectvo divise jest zesíleno dvěma oddíly 8 cm kanonů a 1 oddílem 15 cm houfnic.

Toto dělostřelectvo jest rozděleno takto:

Skupina přímé podpory: pro severní brigádu 3 oddíly lehké, pro jižní brigádu 2 oddíly lehké a 1 oddíl horský.

Skupina společné činnosti: 3 oddíly hrubého dělostřelectva.

III. Otázky:

1. Organizace a učlenění dělostřelectva divise. Umístění, pozorovatelný, M. V. Spojovací služba. Spojení s pěchotou.

2. Eventuální dělostřelecká podpora přezvědného oddílu při jeho zdržovací činnosti. Způsob podpory, zahájení palby.

3. Dělostřelecká podpora různých částí předních stráží se zřetelním k jejich úkolům.

4. Boj na hlavní posici. — Různé předvídané palby — jejich zahájení.

5. Dělostřelecký materiál pěší divise — jeho charakteristika (výkonnost, váha, způsob dopravy, střední rychlost palby — střelivo.

Major gen. štábu Libor Vítěz:

Námět čís. 62.

Pokračování úlohy, řešené ve 4. čísle VI. roč. Cv. Listů.

Všeobecná taktika.

Útok divise.

Mapy 1 : 75.000, Přerov, Mor. Hranice, Nový Jičín, Val. Meziříčí.

1. Povšechná situace:

Do soumraku dne 12. července dospěla modrá armáda valným i voji svých čelních vyšších jednotek tak, jak to velitel armády zamýšlel, k čáře: ..... západní kraj lesa Theiner (asi 2 km na sever od Soběchlebu) — Parechovitz (ihned na severovýchod od Soběchlebu) — Revier — Nečice (Nečitz) — Vitonice (Wittonitz) — Loukow — Javorník Kelský...

Předvoje těchto vyšších jednotek jsou v dotyku s nepřátelskou hlavní posicí.

Ztráty jsou malé u předvojových praporů 4. p. brig.; těžké u prap. I/6. od 3. p. brig., který ztratil 20 procent svého počtu.

Oddíl I/2, který podporoval prapor I/8, ztratil 1 baterii.

Zpráva o nepříteli.

Nepřítel se opevňuje ve své posici. Letecké fotografie prozrazují nám čím dále, tím četnější opevňovací práce.

Zajatci říkají, že nepřítel dostává posily. Jedna horská brigáda ukončuje své shromažďování na jih od Přerova u Hor. Moštěnic (Ob. Mostienitz). Části záložní vyšší jednotky (zjištěn jeden pluk) vystupují z vlaků u Holešova.

V pásmu 2. p. divise byly dosud zjištěny: 45. a 46. p. pl. a 6. jezdecký pluk.

Dělostřelectvo se zdá býti poměrně slabé. Celkem asi 3 oddíly i s hrubým dělostřelectvem.

Dalekonosná děla jsou v posici směrem na Prusinovice (Prusinowitz asi 7 km na západ od Bystřice pod Hostýnem) a směrem na Želátovice (Želatowitz) a pálí občas na Hor. Nečice a Vitonice.

Nepř. situace podle všech zpráv do soumraku dne 12. července je zakreslena do přiloženého náčrtu.

II. Výtah z rozkazu modré armády pro 13. červenec.

(2. p. divise dostala tento rozkaz dne 12. července ve 20 hod.)

Úmysl velitele armády pro 13. červenec.

Zmocniti se nejprve nepř. hlavní posice a dosáhnouti čáry..... Velký Oujezd (Gr. Aujezd asi 10 km na severozápad od Lipníka)—Prosenice (Prossenitz asi 5 km na severovýchod od Přerova)—Domaželice (Domaželitz)—Fryšták (Freistadt) asi 9 km na jihovýchod od Holešova (Holleschau)....

Potom posunouti valné voje na výšiny obklopující na východě rovinu řeky Moravy, čímž ovládne příchody k Přerovu a Hulínu.

Postupné cíle: **1. cíl**..... Velký Aujezd (Gr. Aujezd)—Prosenice (Prossenitz)—Domaželice (Domaželitz)—Prusinovice (Prusinowitz)—Dobrotice (Dobrotitz)..... **2. cíl**..... kóta 254 (na východ od Přerova)—Záhony trigonometr 298—les Perklus a Holý kopec—Tuczap, asi 2 km na sever od Holešova.....

Útočná sestava. 2. p. divise bude útočiti co divise 1. sledu mezi 1. p. d., útočící na severu směrem na Přerov, a horskou brigádou, útočící na jihu směrem na Holešov.

Směr postupu: Blasice (Blasitz, asi 4 km na severovýchod od Dřevohostic)—Kejný, trigonometr 317—Holý kopec, trigonometr 362—Chropín (Chropin).

Pásmo činnosti: ohraničeno na severu čarou..... Horní Nečice (Ob. Nečitz) 310—301—303 (vesměs v to)—Nahoschowitz—Domaželitz—Pruss—Ob. Moschtienitz, všechny tyto vesnice mimo; na jihu: Libosvár—Mrlinek—obě mimo—303—Křtomil—Prusinovice (Prussinowitz)—Roštín (Roschtin)—Skaštice (Skaschtitz) vše v to.

Posilové prostředky:.....

2. p. divise.

1 prapor tanků bude ve 23 hod. ve Všechevovicích (Wschechowitz, asi 12 km na severovýchod od Bystřice pod Hostýnem);

15. 1. děl. pl. (2 odd. 8 cm, 1 odd. 10 cm), bude ve 20 hod. ve Všechevovicích (Wschechowitz);

1 let. rota a 1 bal. rota, již od dřívějšíka.

Podpora armádním dělostřelectvem: 2. odd. 15. cm automobilovaných kanonů v postavení na čáře Biškovice (Bischkowitz)—Paršovice (Parschowitz, asi 4 km na sever od Biškovice), budou působiti na západ od čáry..... západní okraj Mittelwald—Křtomil.....

Vyražení k útoku: Po 30 minutové dělostřelecké přípravě započne se útok ve 4 hod. zároveň u celé armády.

Otázky.

1. Rozhodnutí velitele 2. p. d. pro útok.

2. Všeobecný operační rozkaz pro útok 2. p. divise.

Přípravka pro válečnou školu.

Příloha k námětu č. 60.

